

KRALJEVINA JUGOSLAVIJA

UPRAVA ZA ŽAŠTITU

INDUSTRISKE SVOJINE

Klasa 21 (1)

Izdan 1. Septembra 1930.

PATENTNI SPIS BR. 7290

Siemens & Halske Aktiengesellschaft, Berlin—Beč.

Raspored vezivanja za telefonska postrojenja sa glavnom stanicom, posredničkim podstanicama i radom birača.

Prijava od 24. avgusta 1928.

Važi od 1. januara 1930.

Traženo pravo prvenstva od 30. avgusta 1927. (Nemačka).

Pronalazak se odnosi na jedan raspored za male telefonske posredničke stanice, koje su vezane sa najbližom većom posredničkom stanicom preko jednog jedinog sprovodnika. Pronalazak ima svrhu, da što je moguće većim smanjivanjem priključnih sredstava, potrebnih za dobivanje i izvršavanje veza, poveća ekonomiju ovakvih postrojenja, a to se postiže time, da se nadražajem za vaspostavljanje jegne odlazeće, ili jedne dolazeće veze, dovede do dejstvovanja, preko uređaja za vezivanje, koji pripada jednoj posredničkoj podstanci, jedan rele (T), koji je podređen svima pretplatničkim sprovodnicima jedne grupe, i da spreči uticaj, pretplatnika na jedno dozivno uređenje (An), koje je zajedničko svima pretplatničkim sprovodnicima ove grupe.

Priječeći nacrt predviđava jedan primjerični oblik izvođenja ovog pronalaska. Zamisao pronalaska nije ali ograničena samo na ovo primerično izvođenje. Na slici je pokazana jedna posrednička podstаницa UV i jedna glavna posrednička stаница HV. Podstаницa UV vezana je sa stanicom HV jednim jedinim sprovodnikom VL, koji se sastoji iz obeju linija *a* i *b*, preko kojih se vrši saobraćaj u oba smera, između stанице HV i podstанице UV. Na podstanicu UV priključeno je 10 pretplatnika, od kojih je na slici predviđen samo pretplatnik Tn; pretplatnički sprovodnici ovih 10 pretplatničkih mesta priključeni su na jedan birač

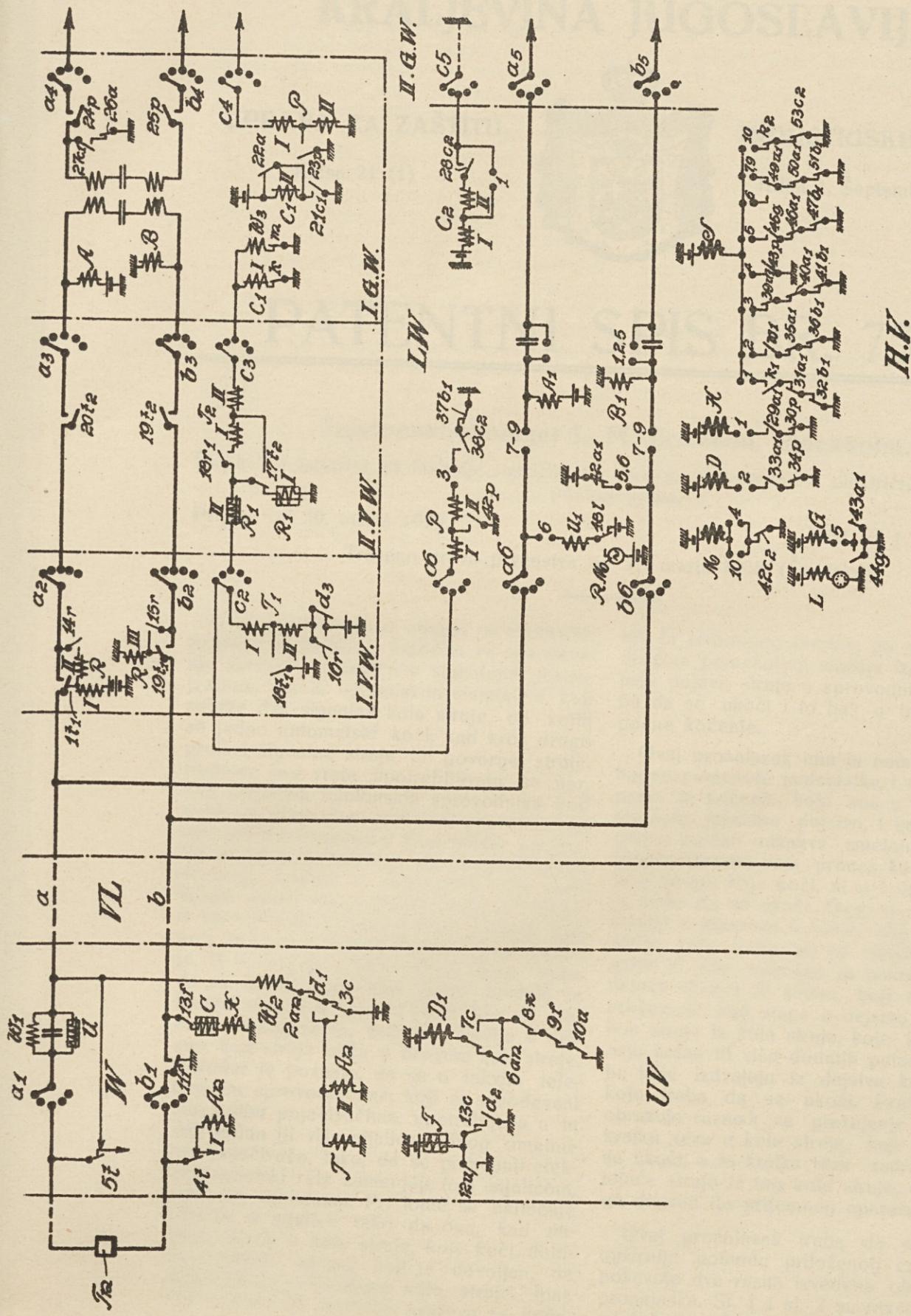
W. Pri odlazećim vezama radi ovaj birač kao dozivni birač, a pri dolazećim vezama podešava se on pomoću brojčanih strujnih impulsa i radi kao sprovodnički birač.

U podstanci UV nalazi se jedna baterija, koja se preko a-linije spojenog sprovodnika VL puni iz baterije stанице HV, kada se preko sprovodnika VL ne vrši nikakav saobraćaj. Puneće kolo struje je sledeće: zemlja, baterija, namotaj I relea R, mirujući kontakt 1t, a-linija sprovodnika VL, otpornik W₁, mirujući kontakt 2an, kontakt d₁ birača W, mirujući kontakt 3c, baterija, zemlja. Napon baterije u stanci HV je u primeričnom izvođenju 60 volti, a napon baterije u podstanci UV je 8 volti. U gore opisano puneće kolo struje uključen je otpornik W₂, koji može imati 1500—2000 ohma. Uključivanjem ovog otpornika postiže se to, da je spad napona u jednom delu kola puneće struje vrlo veliki i da se određeni relei podstанице UV mogu nadražavati iz baterije stанице HV preko drugog dela kola puneće struje. Rele R stанице HV ne može u gore opisanom kolu puneće struje reagovati, jer se u ovom kolu nalazi samo njegov namotaj I.

Proizvođenje govorne veze sa posredničke podstанице UV prema glavnoj posredničkoj stanci HV.

Pripreavlja se, da pretplatnik Tn podstанице UV želi govornu vezu sa pretplatnikom glavne posredne stанице HV. Skida-

Ad patent broj 7290.

njem slušalice pretplatnika Tn zatvara se kolo struje za napuštajući rele An, koje ima sledeći tok: zemlja, namotaj I relea An, mirujući kontakt 4t, preplatničko mesto Tn, mirujući kontakt 5t, a-linija spojne sprovodnika VL, mirujući kontakt 1t₁, namotaj I relea R, baterija, zemlja. U ovom kolu reaguje rele An i preklapa svoje kontakte 2an i 6an. Otvaranjem kontakta 2an prekida se puneće kolo struje baterije u stanicu UV. Zatvaranjem radnog kontakta 6an obrazuje se kolo struje za obrtni magnet D₁ birača W, koje ima sledeći tok: zemlja, baterija, namotaj obrtnog magneta D₁, mirujući kontakt 7c, radni kontakt 6an, mirujući kontakt 8x, mirujući kontakt 9f, mirujući kontakt 10u, zemlja. Obrtni magnet D₁ uključuje birač W za jedan korak napred, pri čem se na poznati način zatvara kontakt d₂, pa se tako obrazuje kolo struje za rele F, koje ima sledeći tok: zemlja, baterija, namotaj relea F, mirujući kontakt 13c, preklopljeni kontakt d₂, zemlja. Reagovanjem relea F prekida se kolo struje za obrtni magnet D₁ preko kontakta 9f. Padanjem obrtnog magneta D₁ otvara se kontakt d₂, pa se tako opet zatvara kolo struje za obrtni magnet D₁ preko kontakta 9f. Ova naizmenična igra između obrtnog magneta D₁ i relea F nastavlja se tako dugo, dok birač W ne nađe traženi sprovodnik Tn. Pri prvom obrtnom koraku birača W preklapa se kontakt d₁, pri čem se za rele T i namotaj II relea An obrazuje sledeće kolo struje: zemlja, baterija, mirujući kontakt 3c, preklopljeni kontakt d₁, namotaj relea T, paralelno k tome i namotaj II relea An, zemlja. U ovom kolu struje dovode se do reagovnja oba relea T i An. Preklapanjem kontakta d₁ prouzrokuje se još daljnje prekidanje punećeg kola struje za bateriju posredničke podstанице UV.

Rele T predviđen je u smislu pronalaska kao zajednički rele za svih 10 pretplatničkih mesta, koja su priključena na posredničku podstanicu UV. Isto tako je i napuštajući rele An zajednički za svih 10 pretplatničkih mesta podstанице UV. Ovih 10 pretplatničkih mesta spojeno je kontaktima relea T za namotaj I relea An (kako je to na nacrtu predviđeno), a isto tako spojena su pretplatnička mesta sa baterijom glavne posredničke stанице HV, preko kontakta relea T i preko a-linije spojne sprovodnika VL. Reaguje li sada rele T, ako je pozvao jedan od pretplatnika iz podstанице UV, na pr. pretplatnik Tn, to se uključuju pretplatnička mesta, preklapanjem kontakta t, kako sa namotaja I relea An tako i sa baterije glavne posredničke stанице HV. Usled toga biva spojni sprovod-

nik VL zatvoren pred zauzimanjem od strane pretplatnika, koji su priključeni na posredničku stanicu UV. Od kontakta relea T predviđeni su na nacrtu samo kontakti 4t i 5t. Ovi bivaju preklopljeni pri reagovanju relea T, pa se na taj način pozivaće pretplatničko mesto Tn uključuje sa namotaja I napuštajućeg relea An, i sa baterije glavne posredničke stанице HV. Potpuno na isti način biva uključeno i ostalih 9 pretplatnika podstанице UV, a usled preklapanja kontakta relea T. Na mesto jadnog relea T mogu se u posredničkoj podstanci UV predviđeti i dva rele, u slučaju da se kontakti, koji su potrebni za 10 pretplatnika posredničke podstанице UV ne mogu smestiti na jednom jedinom releu.

Kada je birač W u svom obrtanju pronašao pozivajuće govorno mesto, reaguje rele U u podstanci UV u sledećem kolu struje: zemlja, mirujući kontakt 11f, uključena poluga b birača W, pretplatničko mesto Tn, uključna poluga a₁ birača W, namotaj relea U, linija a spojne sprovodnika VL, mirujući kontakt 1t₁, namotaj I relea R, baterija, zemlja. Reagovanjem relea U stavljuje se u dejstvo kontakt 10u i 12u. Zatvaranjem kontakta 12u zatvara se kolo struje za rele F, koje ima sledeći tok: zemlja, baterija, namotaj relea F, zatvoreni kontakt 12u, zemlja. Reagovanjem relea F preklapaju se kontakti 11f i 13f. Automatski prekidački kontakt d₂ birača W otvara se ponovo, kad se birač umiri. Preklapanjem kontakta 11f uključuje se zemlja, a otvaranjem kontakta 13f uključuje se rele C i X sa b-linije spojne sprovodnika, da bi se tako održala simetrija u govornim linijama a i b za vreme govornog saobraćaja. Rele U ostaje nadražen u sledećem kolu struje zemlja, namotaj III relea R, linija b spojne sprovodnika VL, radni kontakt 11f, uključna poluga b₁ birača W, pretplatničko mesto Tn, uključna poluga a₁ birača W, namotaj relea U, linija a spojne sprovodnika VL, mirujući kontakt 1t₁, namotaj I relea R, baterija, zemlja. U ovom kolu struje može reagovati i rele R u prvom predbiraču I VW, pošto struja teče kroz dva namotaja relea. Rele R pogoni pri svom reagovanju kontakte 14r, 15r i 16r. Na poznati način uključuje se pri reagovanju relea R obrnuti magnet predbirača I VW, koji korak po korak pomera u napred predbirač I VW, dok ne nađe sledeći slobodan spojni sprovodnik. Ovaj raspored u nacrtu nije predviđen, pa se ni u opisu neće opisivati, pošto oboje nije od važnosti za zamisao pronalaska. Pretpostavlja se da je predbirač i VW pronašao jedan podređeni slo-

godni spojni sprovodnik, onda rele T₁ reaguje u sledećem kolu struje: zemlja, baterija, zatvoren kontakt 16r, namotaj II i I rele T₁, uključna poluga c₂, predbirača I VW, namotaj II rele R₁, mirujući kontakt 17t₂, namotaj I rele R₁, zemlja. Veze od posredničke stanice UV prema glavnoj posredničkoj stanici HV vrše se prema primeričnom izvođenju preko prvog i drugog predbirača. U gore opisanom kolu struje reaguju rele T₁ i R₁. Reagovanjem relea T₁ umiruje se na poznati način obrtni magnet predbirača I VW. Preklapanjem kontakta 1t₁ i 19t₁ isključuju se namotaji I i III relea R sa linija a i b spojnog sprovodnika VL. Pošto je ali rele R pri svome reagovanju preklopio kontakte 14r i 15r, to ostaje rele R preko svojih namotaja II i III priključen za spojni sprovodnik VL. Ako na spojni sprovodnik VL nije priključena nikakva baterija, ni zemlja, za vreme, dok predbirač II VW traži jedan spojni sprovodnik, koji vodi ka grupnom biraču, to će se za ovo vreme dovesti do padanja rele U u posredničkoj podstanici UV i na taj način će se ponovo isključiti uspostavljena veza u posredničkoj podstanici UV. U tome cilju uključen je na spojni sprovodnik VL preko kontakta 14r i 15r jedan pomoći napajajući most za rele U, da bi se rele U održavao za vreme traženja i zauzimanja slobodnog grupnog birača drugim predbiračem II VW. Ovo kolo struje za rele U ima sledeći tok: zemlja, baterija, namotaj I i II relea R, radni kontakt 14r, prekljeni kontakt 1t₁, linija a spojnog sprovodnika VL, uključna poluga a₁ birača W, preplatničko mesto Tn, uključna poluga b₁ birača W, radni kontakt 11f, linija b spojnog sprovodnika VL, radni kontakt 19t₁, radni kontakt 15r namotaj III relea R, zemlja.

Kako je gore opisano nadražen je rele R₁ u drugom predbiraču II VW. Rele R₁ uključuje na poznati način obrtni magnet predbirača II VW, koji pomera korak po korak birač, da bi ovaj pronašao jedan određeni spojni sprovodnik, koji vodi ka jednom grupnom biraču. Raspored obrtnog magneta predbirača II VW nije na nacrtu predložen a neće se detaljnije opisivati ni njegov način rada, pošto to nije od važnosti za zamisao pronalaska. Ako je predbirač II VW zauzeo jedan slobodni spojni sprovodnik, koji vodi ka jednom grupnom biraču na pr. I GW, onda rele T₂ predbirača II VW reaguje u sledećem kolu struje: zemlja, kontakt k, namotaj I rele C₁, uključna poluga c₃ predbirača II VW, namotaj II i I rele T₂, radni kontakt 18r₁, namotaj II relea R₁, uključna poluga c₂ predbirača I VW, namotaj I relea T₁, radni kontakt 18t₁,

baterija, zemlja. U ovom kolu struje nadražen je rele T₁ preko namotaja I predbirača I VW. Isto tako reaguju u ovom kolu struje rele T₂ i C₁. Reagovanjem relea T₂ prekida se kolo struje obrtnog magneta predbirača II VW, a preklapanjem kontakta 17t₂ otvara se kolo struje za namotaj I relea R₁. Zatvaranjem kontakta 17t₂ premošćuje se osim toga kontakt 18r₁ i namotaj I relea T₂. Zatvaranjem kontakta 19t₂ i 20t₂ uključuje se spojni sprovodnik VL na grupni birač I GW. Premošćavanjem namotaja I relea T₂ zatvara se na poznati način predbirač II VW

Pretplačnik Tn u posredničkoj predstanici UV može da izabere prvu cifru traženog preplatničkog broja. Pomoću prvoga odašljanog reda strujnih impulsa sa preplatničkog mesta Tn podešava se na poznati način grupni birač I GW. Pri prvom prekidu preplatničkog kola za vreme odašljanja prvog reda strujnih impulsa prekinuće se upisano kolo struje za rele R na predbiraču I VW, pa rele R ne može usled preklapanja kontakta 14r i 15r da reaguje. Rele U u posredničkoj podstanici UV održava se nadražen preko sledećeg kola struje: zemlja, baterija, namotaj relea A, uključna poluga a₃ predbirača II VW, radni kontakt 20t₂, uključna poluga a₂ predbirača I VW, radni kontakt 1t₁, linija a spojnog sprovodnika VL, namotaj relea U, uključna poluga a₁ birača U, preplatničko mesto Tn, uključna poluga b₁ birača W, radni kontakt 11f, b-linija spojnog sprovodnika VL, radni kontakt 19t₁, uključna poluga b₂ birača I VW radni kontakt 19t₂, uključna poluga b₃ predbirača II VW, namotaj relea B, zemlja.

Rele A na grupnom biraču I GW je po sebi poznati rele strujnih impulsa, koji prvi red strujnih impulsa odaslanih sa preplatničkog mesta Tn prenosi na izdižući magnet grupnog birača I GW. Prvom redom strujnih impulsa diže se grupni birač I GW na poznati način na jednu određenu dekadu i traži onda u slobodnom izbora jedan slobodan spojni sprovodnik, koji vodi ka sledećem grupnom biraču. Naročite pojedinosti uključivanja za izdižući magnet i za obrtni magnet grupnog birača I GW nisu na nacrtu predložene, pošto to nije od važnosti za pronalazak. Na prvom koraku izdizanja prekida se na poznati način kontakt k. Ali kolo struje održava se zatvoreno preko otpornika W₃, isključujućeg kontakta m i zemlje. Za rele C₁ zatvoreno je sledeće održavajuće kolo struje: zemlja, baterija, nepredloženi rele, namotaj II relea C₁, radni kontakt 21c₁, zemlja. Ako rele A nije reagovao onda je

namotaj II relea C_1 kontaktom 22a na kratko spojen.

Ako je grupni birač I GW našao jedan spojni sprovodnik, koji vodi ka sledećem grupnom biraču, onda rele P reaguje u sledećem kolu struje: zemlja, namotaj II i I rele P, nepredviđeni kontakt, uključna poluga c_4 grupnog birača I GW ka bateriji, zemlja ka sledećem grupnom biraču (na nacrtu nepredviđeno). Rele P reaguje u ovom kolu struje i pomoću svoga kontakta 23p spaja na kratko na poznati način svoj namotaj II usled čega je birač I GW zatvoren i nemože se više zauzeti. Preklapanjem kontakta 24p i 25p uključen je spojni sprovodnik na sledeći grupni birač.

Sada može pretplatnik Tn u posredničkoj podstancici UV da izabere drugu cifru traženog pretplatničkog broja, čime se na poznati način podešava drugi grupni birač. Red strujnih impulsa prenosi se na poznati način releom A preko kontakta 26a i zatvorenog kontakta 27 c_1 na izdižući magnet drugog grupnog birača. Raspored vezivanja ovog grupnog birača nije predviđen na nacrtu, pošto nije od važnosti za predmet pronaleta. Pretplatnik Tn posredničke podstancice UV dobiva sada vezu odašiljanjem daljnih redova strujnih impulsa na poznati način. Pretplatnik Tn može sada razgovarati sa traženim pretplatnikom glavno posredničke stанице HV. Napajanje pozivajućeg pretplatnika Tn vrši se prvim grupnim biračem I GW. Napajajuće kolo struje je sledeće: zemlja, baterija, namotaj releja A, uključna poluga a_3 predbirača II VW, radni kontakt 20t₂, uključna poluga a_2 predbirača I GW, radni kontakt 1t₁, a-linija spojnog sprovodnika VL, namotaj releja U, uključna poluga a_1 birača W, pretplatničko mesto Tn, uključna poluga b_1 birača W, radni kontakt 11f, b-linija spojnog sprovodnika VL, radni kontakt 19t₁, uključna poluga b_1 predbirača I VW, radni kontakt 19t₂, uključna poluga b_2 predbirača II VW, namotaj releja B, zemlja. Napajanje pozivajućeg pretplatnika vrši se na poznati način sprovodničkim biračem. Ovaj raspored nije na nacrtu predviđen. Iza svršenog razgovora prekida se veza na poznati način. Grupni birač I GW, predbirači I VW i II VW vraćaju se na poznati način u svoj položaj mirovanja. U posredničkoj podstancici UV ostaje rele U bez struje, usled čega obrtni magnet D birača W dobiva ponovo struju preko sledećeg kola struje: zemlja, baterija, namotaj obrtnog magneta D, mirujući kontakt 7c, radni kontakt 6an, mirujući 8x, 9f, 10u, zemlja. Na poznati način dovodi se onda birač W natrag u svoj položaj mirovanja preko automatski prekidajućeg kontakta d₂. Naizmeničnom

igrom relea F i obrtnog magneta D₁ a spojni sprovodnik može se ponovo upotrebiti za novu govornu vezu. Iza vraćanja birača W u njegov položaj mirovanja ostaju relei T i An bez struje i baterija podstancice ponovo se puni baterijom iz glavne posredničke stанице HV.

Proizvođenje govorne veze iz glavne posredničke stанице HV sa jednim pretplatnikom posredničke podstancice UV.

Pretpostavlja se, da se sa nepredviđenog pretplatničkog mesta, koje je priklučeno za glavnu posredničku stanicu traži govorna veza sa jednim pretplatnikom Tn posredničke podstancice UV. U tome cilju vaspostavlja pretplatnik glavne posredničke stанице HV govornu vezu, na poznati način, pomoću svoga numernika. Na nacrtu predviđen je samo sprovodnički birač LW, koji je upotrebljen za ovu vezu. Napred raspoređeni birački stupnjevi nisu predviđeni, pošto nisu važni za pronalet. Veza je izvršena do sprovodničkog birača LW, a sprovodnički birač LW biva na poznati način zauziman od napred raspoređenog prvog ili drugog grupnog birača. Tok struje za rele C_2 na sprovodničkom biraču LW je sledeći: zemlja, baterija, namotaj I rele C_2 , krmni uključni položaj 1, uključna poluga c_5 jednog grupnog birača II GW preko nepredviđenog releja k zemlji. U ovom kolu struje reaguje rele C_2 i uključuje preklapanjem svoga kontakta 28 c_2 svoj namotaj u gore opisano kolo struje, usled čega se na poznati način zatvara sprovodnički birač LW pred dalnjim zauzimanjem. Pozivajući pretplatnik može sada pomoću svoga numernika odašiljati redove strujnih impulsa radi podešavanja sprovodničkog birača LW. Kod odašiljanja prvog reda strujnih impulsa uključuje se na prvi grupni birač zemlja i to na gornju liniju spojnog sprovodnika, tako da rele A₁ na sprovodničkom biraču LW može reagovati preko zemlje, baterije, namotaja releja A₁, krmnog uključnog položaja 1, uključne poluge a_5 , grupnog birača II GW, ka zemlji prvog grupnog birača. Isto tako biva nadražen rele B₁, pošto je baterija prvog grupnog birača uključena na donju liniju spojnog sprovodnika preko zemlje, namotaja releja B₁, krmnog uključivačkog položaja 1, uključne poluge b_5 grupnog birača II GW ka bateriji prvog grupnog birača. Rele A₁ i B₁ dejstvuju pri svome reagovanju na pripadajuće kontakte. Rele A₁ sledi strujne impulse za vreme njihovog odašiljanja i preko svoga kontakta 29a₁ prenosi strujne impulse na izdižuće magnete H sprovodničkog birača LW. Kolo struje za izdižuće magnete H je sledeće: zemlja, baterija, namotaj izdižućeg magneta

H, položaj krmnog uključivača 1, kontakt strujnih impulsa 29a₁, mirujući kontakt 30p, zemlja. Sprovodnički birač LW diže se na kontaktne red, koji odgovara redu odaslanih strujnih impulsa. Iza završetka prvog reda strujnih impulsa padaju opet relei A₁ i B₁ na sprovodničkom biraču LW. Krmni magnet S krmnog uključivača sprovodničkog birača LW dobija struju preko sledećeg kola: zemlja, baterija, namotaj krmnog magneta S, položaj krmnog uključivača 1, kontakt k₁ koji se pri prvom koraku izdizanja preklapa, mirujući kontakt 31a₁, 32b₁, zemlja. Krmni magnet S reaguje u ovom kolu struje i uključuje krmni uključivač iz njegovog položaja 1 u položaj 2.

Pozivajući preplatnik izabire sada drugu cifru radi podešavanja sprovodničkog birača na određeni kontakt odgovarajućeg kontaktne rada. Pri odašiljanju ovoga reda strujnih impulsa bivaju nadraženi relei A₁ i B₁ od prvog grupnog birača preko položaja 2 krmnog uključivača. Rele A₁ sledi ponovo odaslane redove strujnih impulsa i prenosi ove strujne impulse preko svoga kontakta 33a₁ na obrtni magnet D sprovogničkog birača LW. Kolo struje za obrtni magnet D ima sledeći tok: zemlja, baterija, namotaj obrtnog magneta D, položaj 2 krmnog uključivača, kontakt strujnih impulsa 33a₁, mirujući kontakt 34p, zemlja. Sprovodnički birač LW zaokrene se na taj način na podešenom redu kontakt na jedan određeni kontakt za koji je u primičnom izvođenju priključen spojni sprovodnik VL, koji vodi ka posredničkoj podstanici UV. Iza završetka drugog reda strujnih impulsa padaju ponovo relei A₁ i B₁. Krmni magnet S krmnog uključivača dobija struju preko zemlje, baterije, namotaja krmnog magneta S, položaja 2 krmnog uključivača, talasnog kontakta W, koji se preklapa pri prvom koraku obrtanja, mirujući kontakt 35a₁, 36b₁, zemlja. U ovom kolu struje reaguje krmni magnet i uključuje krmni uključivač iz njegovog položaja 2 u položaj 3.

U položaju 3 krmnog uključivača ispituje sprovodnički birač, da li je sprovodnik, koji vodi ka posredničkoj podstanici UV zauzet ili sloboden. Ispitno kolo struje ima sledeći tok: zemlja, mirujući kontakt 37b₁, prekopljeni kontakt 38c₂, položaj 3 krmnog uključivača, namotaj II i I releja P, uključna poluga c₆ sprovodničkog birača LW, uključna poluga c₂ predbirača I VW, namotaj I i II releja T₁, kontakt d₃, baterija, zemlja. Ako je sprovodnički birač, koji vodi ka posredničkoj podstanici UV već zauzet, onda se uključna poluga c₂ predbirača I VW ne nalazi više na prvom kontaktu svojeg kontaktne reda, pa je time napred

opisano kolo struje prekinuto. Kada predbirač I VW počne da se kreće, preklapa se pri prvom koraku obrtanja kontakt d₃.

Krmni magnet S dobija struju preko sledećeg kola: zemlja, baterija, namotaj krmnog magneta S, položaj 3 krmnog uključivača, mirujući kontakt 39a₁, 40a₁, 41b₁, zemlja. Krmni magnet S uključuje krmni uključivač iz njegovog položaja 3 u položaj 4. Prepostavimo, da je spojni sprovodnik VL, koji vodi ka posredničkoj podstanici UV već zauzet, onda rele P ne može reagovati, a pozivajući preplatnik na glavnoj posredničkoj stanicu HV dobiva na poznati način signal o zauzeću linije, iza čega on odlaže svoju slušalicu, a veza se isključuje. Krmni uključivač S ostaje u svome položaju 4 i iza padanja releja C₂ na sprovodničkom biraču dobija isključujući magnet M sprovodničkog birača LW struju preko sledećeg kola: zemlja, baterija, namotaj isključujućeg magneta M, položaj 4 krmnog uključivača, mirujući kontakt 42c₂, zemlja. U ovom kolu struje reaguje usključujući magnet M, a sprovodnički birač LW vraća se na poznati način u svoj položaj mirovanja. Iza isključivanja sprovodničkog birača obrće se krmni uključivač dalje i vraća se tako u svoj položaj 1. Ovaj raspored nije predočen na nacrtu.

Prepostavimo, da je spojni sprovodnik, koji vodi ka posredničkoj podstanici UV slobodan, onda u gore opisanom kolu struje reaguje rele P i dejstvuje na svoje kontakte. Preklapanjem kontakta 42p ostaje u gore opisanom kolu uključen samo namotaj I releja P, a sprovodnički birač je prema tome na poznati način zatvoren pred dalnjim zauzimanjem. Preklapanjem kontakta 43p dobija krmni magnet S struju preko zemlje, baterije, namotaja krmnog magneta S položaja 4 krmnog uključivača, prekopljenog kontakta 43p i zemlje, pa uključuje krmni uključivač iz njegovog položaja 4 u položaj 5. Pozivajući preplatnik dobiva u slučaju da je spojni sprovodnik, koji vodi ka posredničkoj podstanici UV slobodan, signal o slobodnoj liniji.

Pozivajući preplatnik glavne posredničke stanice HV može sada pomoći izbora određene cifre dobiti vezu sa traženim preplatnikom Tn posredničke podstanice. Izborom ovih redova strujnih impulsa podešava se birač W u posredničkoj podstanci UV, koji, kako je već gore opisano, radi kod odlazećih veza kao dozivni ispitivač, i uključuje traženo preplatničko mesto za spojni sprovodnik VL. Izborom ovih redova strujnih impulsa — kao i kod strujnih impulsa, koji su potrebni za podešavanje sprovodničkog birača LW — nadražuje se od prvog grupnog birača relei A₁,

i B_1 preko položaja 5 krmnog uključivača. Rele A_1 sledi odaslane strujne impulse i prenosi ove preko svoga kontakta 42a₁ na obrtni magnet D birača W posredničke podstanice UV. Naročili postupci uključivanja, koji se vrše pri podešavanju birača W jesu sledeći.

Za rele C i X posredničke podstanice UV zatvoreno je sledeće kolo struje: zemlja baterija, mirujući kontakt 42a₁, položaj 5 krmnog uključivača, uključna poluga b₆ sprovodničkog birača LW, b-linija spojnog sprovodnika VL, mirujući kontakt 13f, namotaj releja C, namotaj releja X, zemlja. U ovom kolu struje, reaguju releji X i C. Rele C dejstvuje na svoje kontakte 3c, 7c i 13c; preklapanjem kontakta 3c prekida se puneće kolo struje, koje služi za punjenje baterije u posredničkoj podstanici UV. Preklapanjem kontakta 7c pripravlja se kolo struje za obrtni magnet D₁ birača W. Rele A₁ prenosi sada kako je već pomenuto — preko svoga kontakta 42a₁ strujne impulse odaslane na releje C i X. Rele C obrazovan je kao usporavajući rele pa usled tога ne sledi strujne impulse. Na protiv tomu prenosi rele X strujne impulse preko svog kontakta 8x na obrtni magnet D₁, koji reaguje u sledećem kolu struje zemlja, baterija, namotaj obrtnog magneta D₁ preklopljeni kontakt 7c, kontakt strujnih impulsa 8x, mirujući kontakti 9f, 10u, zemlja. Otvaranjem i zatvaranjem kontakta 8x podešava se birač W odgovarajući odaslanom redu strujnih impulsa na traženi priključni sprovodnik preplatnika Tn. Preklapanjem kontakta 3c obrazovao je sledeće kolo struje za releje An i T: zemlja, baterija, preklopljeni kontakt 3c, namotaj II releja An, paralelno k tome namotaj releja T, zemlja. U ovom kolu struje reaguju releji An i T. Reagovanjem releja An preklapa se kontakt 2an, pa se time izaziva daljnje prekidanje punećeg kola struje. Reagovanjem releja T isključuju se u smislu pronalaska preplatnička mesta posredničke podstanice UV sa namotajima I i II releja An, pa se na taj način zatvara spojni sprovodnik pred pozivajućim preplatničkim mestima posredničke podstanice UV. Na prvom koraku svoga obrtanja preklapa birač W kontakt d₁. Automatski prekidači kontakt d₂, koji se zatvara, otvara pri podešavajućem gibanju birača W pomoću odaslanih redova strujnih impulsa, ne izaziva nikakav postupak uključivanja, pošto je kolo struje za releje F otvoreno kontaktom 13c.

Iza odašiljanja ovoga reda strujnih impulsa radi podešavanja birača W u posredničkoj podstanici UV padaju na sprovodničkom biraču LW releji A₁ i B₁. Rele G biva za vreme odašiljanja strujnih impulsa

nadraživan strujom, koja ima sledeći tok: zemlja, baterija, namotaj releja G, položaj 5 krmnog uključivača, radni kontakt 13a₁, zemlja. Rele G reaguje u ovom kolu struje i uključuje se preko svoga kontakta 44g u održavajuće kolo struje, nezavisno od releja A₁; održavajuće kolo struje ima sledeći tok: zemlja, baterija, namotaj releja G, položaj 5 krmnog uključivača, radni kontakt 44g, zemlja. Iza završetka reda strujnih impulsa dobija krmni magnet S krmnog uključivača struju, koja ima sledeći tok: zemlja, baterija, namotaj krmnog magneta S, položaj 5 krmnog uključivača, zatvoreni kontakt 45g, mirujući kontakt 46a₁ i 47b₁, zemlja. U ovom kolu struje reaguje krmni magnet S i uključuje krmni uključivač iz položaja 5 u položaj 6. Rele G dovodi se time do padaњa. Nalazi li se krmni uključivač u svome položaju 6, onda se releji C i X posredničke podstanice UV održavaju nadraženi preko položaja 6 krmnog uključivača. Na liniju a spojnog sprovodnika VL uključuje se sada dozivna struja na izabrani priključni sprovodnik preplatnika Tn, koja ima sledeći tok:

U kolu struje L uključen je 3-sekundni uključivač. Glasni rele L (Läuterelais) može biti u ovo kolo struje ili pokrajno uključen ili se uključuje tek iz nekojih uključivanja, kada se je sprovodnički birač LW upotrebio za proizvođenje jedne veze. Pomoću kontakta 48l uključuje se na a-liniju spojnog sprovodnika naizmenično ili baterije ili izvor dozivajuće struje RM. Odašiljanje dozivajuće struje ka izabranom preplatničkom mestu Tn vrši se sledećim putem: zemlja, baterija, izvor dozivajuće struje RM, kontakt 48l, namotaj releja U položaj 6 krmnog uključivača, uključna poluga a₁ sprovodničkog birača LW, a-linija spojnog sprovodnika VL, namotaj releja U, uključna poluga a₂ birača W, preplatničko mesto Tn, uključna poluga b₁ birača W, mirujući kontakt 11f, zemlja. U ovom kolu struje mogu reagovati na dozivnu struju releji U i U₁.

Javi li se traženi preplatnik Tn, onda se zatvara kolo struje za releje U i U₁, koje ima sledeći tok: zemlja, baterija, mirujući kontakt 48l, namotaj releja U, položaj 6 krmnog uključivača, uključna poluga a₆ sprovodničkog birača LW, a-linija spojnog sprovodnika VL, namotaj releja U, uključna poluga a₁ birača W, preplatničko mesto Tn, uključna poluga b₁ birača W, mirujući kontakt 11f, zemlja. U ovom kolu struje reaguju releji U i U₁. Preklapanjem kontakta 49u, zatvara se kolo struje za krmni magnet S krmnog uključivača, koje ima sledeći tok: zemlja, baterija, namotaj krmnog magneta S, položaj 5 krmnog uključivača, preklopljeni kontakt 49u₁ mirujući kontakt

50a₁, 50b₁, zemlja. Krmni uključivač dolazi reagovanjem krmnog magneta S iz položaja 6 u položaj 7. Rele U dovodi se do padanja.

Reagovanjem relea U u posredničkoj podstanici UV preklapa se kontakt 12u usled čega se obrazuje nadražujuće kolo struje za rele F i to preko zemlje, baterije, namotaja relea F, zatvorenog kontakta 12u, zemlje. Reagovanjem relea F otvaraju se kontakti 11f i 13f. Preklapanjem kontakta 11f isključuje se zemlja, a preklapanjem 13f isključuju se releji C i X sa a-linije spojnog sprovodnika. Releji A₁, B₁ reaguju u sledećem kolu struje: zemlja, baterija, namotaj relea A₁, položaj 7 krmnog uključivača, uključna poluga a₆ sprovodničkog birača LW, a-linija spojnog sprovodnika VL, namotaj relea U, uključna poluga a₁, birača W, preplatničko mesto Tn, uključna poluga b₁ birača W, radni kontakt 11f, b-linija spojnog sprovodnika VL, uključna poluga b₆ sprovodničkog birača LW, položaj 7 krmnog uključivača, namotaj relea B₁ zemlja. U ovom kolu struje nadraženi su releji A₁ i B₁, a isto tako i rele U u posredničkoj podstanici UV.

Sada može preplatnik Tn da vodi razgovor sa dozvanim preplatnikom glavne posredničke stанице HV. Sa linija a i b isključen je svaki ogrank, kako je gore opisano, pa je na taj način održana simetrija govornog saobraćaja. Napajanje pozivajućeg preplatnika Tn vrši se preko releja A₁ i B₁ na sprovođeničkom biraču LW. Tok napajajuće struje bio je već napred opisan. Napajanje pozivajućeg preplatnika glavne posredničke stанице HV vrši se na poznati način od prvog grupnog birača.

Iza svršenog razgovora vešaju oba preplatnika svoje slušalice. Ako pozivajući preplatnik Tn prvi obesi svoju slušalicu, onda ostaju releji A₁ i B₁, a isto tako i rele U u posredničkoj podstanici UV, bez struje. Time što releji A₁ i B₁ ostaju bez struje, dobiva krmni magnet S struju preko: zemlje, baterije, namotaje krmnog magneta S, položaja 7 krmnog uključivača, mirujućih kontakta 49u, 50a, 51b i zemlje. Krmni uključivač dolazi iz položaja 7 u položaj 8, 9 i 10. Padanjem releja U otvara se kolo struje za rele F, a obrtni magnet D₁ birača W u posredničkoj podstanici dobija struju preko: zemlje, namotaja obrtnog magneta D₁, mirujućeg kontakta 7c, radnog kontakta 6an, mirujućih kontakta 8x, 9f, 10u i zemlje. Rele An nadražen je naime preko sledećeg kola struje: zemlja, baterija, mirujući kontakt 3c, preklopljeni kontakt d, namotaj II releja An, zemlja. U ovom kolu struje nadražava se i rele T. Birač W dovodi se na poznati način nafrag u svoj prvakitni položaj pomoću prekidačkog kon-

takta d₂, pri čemu se preklapa kontakt d₁, a relei An i T dovode se do padanja. Baterija u posredničkoj podstanici UV može onda ponovo da se puni iz baterije glavne posredničke stанице HV. Isto tako može se i spojni sprovodnik VL ponovo upotrebiti za novo govornu vezu. Pri vešanju slušalice od strane pozivajuće strane isključuje se na poznati način još postojeća veze, pri čemu ostaje rele C₂ na sprovodničkom biraču LW bez struje. Preklapanjem kontakta 42c₂ obrazuje se onda kolo struje za isključujući magnet M, koje ima sledeći tok: zemlja, baterija, namotaj isključujućeg magneta M, položaj 10 krmnog uključivača, mirujući kontakt 42c₂, zemlja. Sprovodnički birač LW dovodi se onda na poznati način natrag u njegov položaj mirovanja. Krmni magnet S dobiva u položaju 10 struju preko zemlje, baterije, namotaja krmnog magneta S, položaja 10 krmnog uključivača, preklopljenog kontakta k₂, mirujućeg kontakta 53c₂, zemlje. Krmni magnet S uključuje krmni uključivač iz položaja 10 u njegov prvakitni položaj 1. Uređenja za vezivanje mogu se onda upotrebiti za proizvođenje nove govorne veze.

Patentni zahtevi:

1. Raspoloživo je vezivanje za telefonska postrojenja sa radom birača, kod kojeg su posredničke podstanice vezane jednim spojnim sprovodnikom sa glavnom posredničkom stanicom, a odlazeće veze proizvode se u posredničkoj podstanici pomoću dozivnog ispitivača, naznačen time, da se draženjem, koje služi za proizvođenje jedne odlazeće ili dolazeće veze, dovodi u dejstvo preko spojnog uređenja posredničke podstanice jedan rele (T), koji je zajednički jednoj grupi preplatničkih sprovodnika, i da se jedno dozivno uređenje (An), koje je zajedničko ovoj grupi preplatničkih sprovodnika, isključuje od uticaja ostalih preplatnika.

2. Raspoloživo je vezivanje po zahtevu 1 za postrojenja, kod kojih se dozivno kolo struje pri dozivanju jednoga preplatnika posredničkoj podstanice zatvara preko baterije glavne posredničke stанице, naznačen time, da se sva kola dozivne struje svih preplatničkih sprovodnika prekida, kad počne dejstvovati rele (T).

3. Raspoloživo je vezivanje po zahtevu 1 naznačen time, da se rele dovodi do reagiranja pri odlazećim vezama iza primanja nadražaja preko uređenja za vezivanje, koja pripadaju posredničkoj podstanici, a pri dolazećim vezama dovodi se ovaj rele do reagovanja iza izvršenog zauzimanja spojnog sprovodnika glavne posredničke stанице, koji vodi ka posredničkoj podstanici.

